

Методи на Транслация

Семантичен анализ.
Символна таблица.

Семантичен Анализ

Семантичен анализ

Синтактичният анализатор (парсерът) проверява само синтактичната вярност на програма. Например: **a + b**

е синтактично коректен израз в повечето ЕП, но може да няма смисъл (ако „a“ е име на тип) или да не е коректен (ако „a“ и „b“ са променливи от несъвместими за операцията събиране типове).

Допълнителните контекстно-зависими правила се проверяват от т.нар. семантични действия. Аналогично генерацията на код може да бъде реализирана или иницирирана от семантични действия.

Семантичните действия са вградени в парсера и се описват с т.нар. атрибулни граматика (ATG).

Семантичен анализ

Задачи на семантичния анализ:

- ❖ Управление на символната таблица
  - ❖ поддържане на информация за декларираните имена;
  - ❖ поддържане на информация за типовете;
  - ❖ поддържане на области на видимост;
- ❖ Проверка на контекстни условия
  - ❖ правила за област на видимост;
  - ❖ проверка на типовете;
- ❖ Извикване на функции (методи) за генерация на код;

Семантични действия

До сега: анализ на входа

```
Expr = Term { '+' Term } .
```

Парсерът проверява дали входът е синтактично правилен

Сега: превод на входа (семантичен анализ)

Например, трябва да се преброят термите (Term) в израз

```
Expr =  
  Term      (. int n = 1; .)  
  { '+' Term (. n++; .)  
  } .      (. Console.WriteLine(n); .)
```

За да се преброят термите трябва да се добави допълнителен код към анализиращите методи на парсера

Резултата от работата на парсера в този случай е:

Израз	Брой терми
1 + 2 + 3	3
47 + 1	2

Атрибутни граматики

Нотации за описание на процеса на превод

Състои се от три части:

1. Произведения в EBNF

```
Expr = Term { '+' Term } .
```

2. Атрибути (параметри на синтактичните символи)

```
Term <↑ int val>
```

```
Expr <↓ bool print>
```

изходни (↑) атрибути (синтезирани) – предоставят резултат

входни (↓) атрибути (наследени) – предоставят контекст от извикващия

3. Семантични действия, записани най-често на реализационния език на парсера

Реализиране на ATG в парсера

Произведение:

```
Expr<↑int val>          (. int val1; .)
= Term <↑val>
  { '+' Term <↑val1>    (. val += val1; .)
  | '-' Term <↑val1>    (. val -= val1; .)
  }.
```

Анализиращ метод:

входни (↓) атрибути като параметри

изходни (↑) атрибути като изходни параметри

семантични действия като вграден код (с червен цвят)

Терминалните символи нямат входни атрибути.

В примерния компилатор те нямат и изходни параметри, защото всеки обект има поле value

```
bool IsExpr(out int val) {
    int val1;
    if (!IsTerm(out val)) Error("...");
    while (true) {
        if (CheckSpecialSymbol("+")) {
            if (!IsTerm(out val1)) Error("...");
            val += val1;
        } else if (CheckSpecialSymbol("-")) {
            if (!IsTerm(out val1)) Error("...");
            val -= val1;
        } else break;
    }
    return true;
}
```


Символна Таблица

Отговорности на символната таблица

1. Съхранява всички декларирани имена и техните атрибути като:

- ❖ Тип;
- ❖ Стойност (за константи);
- ❖ Адреси (за локални и глобални променливи, аргументи на методи, ...);
- ❖ Параметри (за методи, функции) и др.;

2. Използва се, за да се получават атрибутите на дадено име

- ❖ Съпоставяне (mapping): име $\rightarrow$ (тип, стойност, адрес, ...)

3. Съдържание на символната таблица

- ❖ Символни записи: информация за декларираните имена
- ❖ Структурни записи: информация за структурата на типовете

Символната таблица – реализация

Най-често се реализира като динамична структура от данни:

- ❖ Линеен списък;
- ❖ Двоично дърво;
- ❖ Хеш таблица;
- ❖ **Стек от хеш таблици;**
- ❖ Дърво от хеш таблици;
- ❖ Хеш таблица със списъци (стекове) на синонимите;
- ❖ др.;

Цел на символната таблица

1. Да предостави помощна структура, която

- ❖ Съхранява данни, получени от синтактичния анализатор (променливи, методи, ...);
- ❖ Манипулира се по време на семантичния анализ;
- ❖ Спомага за откриване на семантични и контекстни грешки (използване на променлива преди да е декларирана; съвместимост на типове; ...);
- ❖ Подпомага генерацията на код;

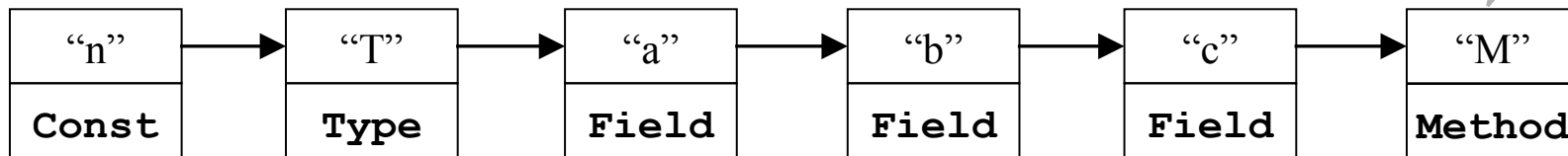
Символната таблица: линеен списък

Декларации

```
const int n = 10;  
class T { ... }  
int a, b, c;  
void M () { ... }
```

За всяко декларирано
име има символен
запис

получава се следният линеен списък

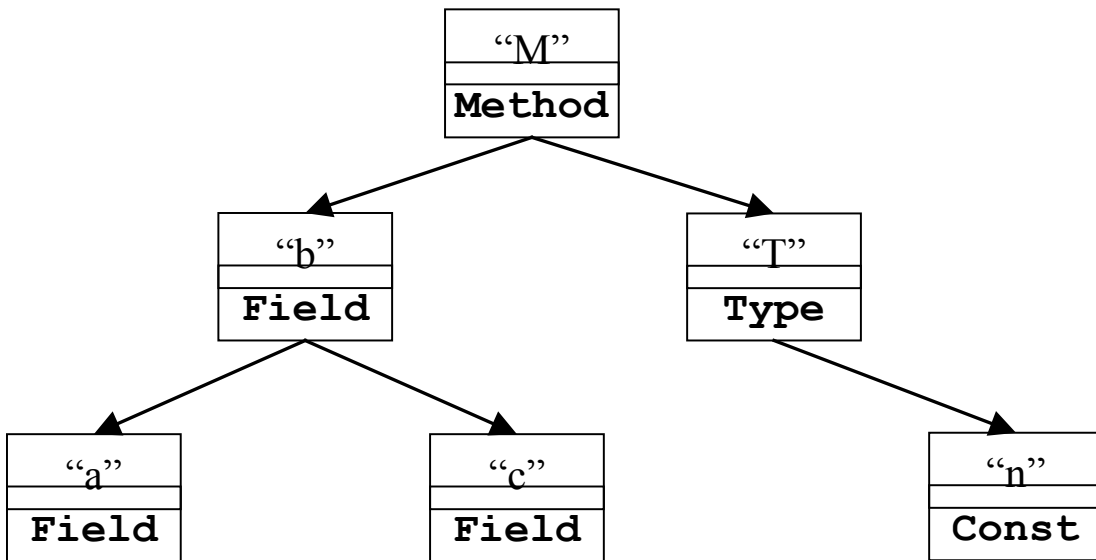
- ❖ *прост за реализиране;*
- ❖ *бавен при много декларации;*
- ❖ *затруднена поддръжка на езици с вложена блочна структура;*
- ❖ *редът на деклариране се запазва (важен само когато адресите се дават след попълване на списъка);*

Символната таблица: двоично дърво

Декларации

```
const int n = 10;  
class T { ... }  
int a, b, c;  
void M () { ... }
```

получава се следното двоично дърво

- ❖ бързо;
- ❖ дървото може да дегенерира, ако не е балансирано;
- ❖ по-голяма консумация на памет;
- ❖ загуба на реда на деклариране;

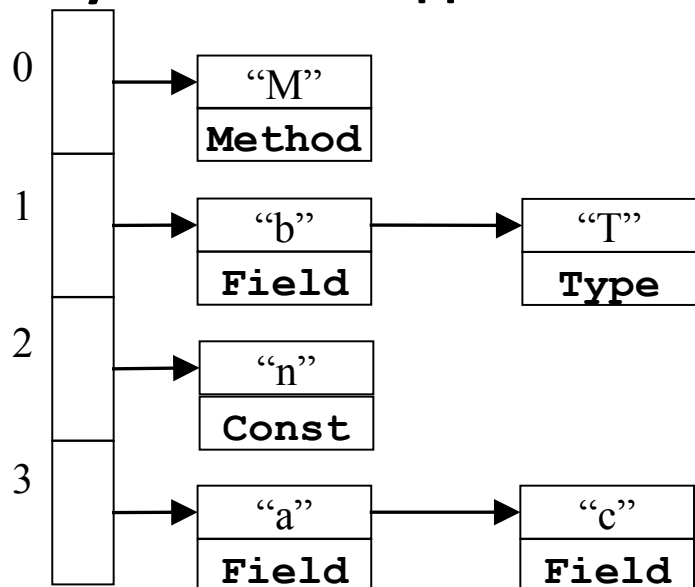
*Подходът е използваем,
когато има много декларации*

Символната таблица: хеш таблица

Декларации

```
const int n = 10;  
class T { ... }  
int a, b, c;  
void M () { ... }
```

получава се следната хеш таблица

- ◆ бързо;
- ◆ по-сложно от линейния списък;
- ◆ по-трудно добавяне на елемент;
- ◆ загуба на реда на деклариране;

На практика това е хеш таблица със списъци на синонимите.

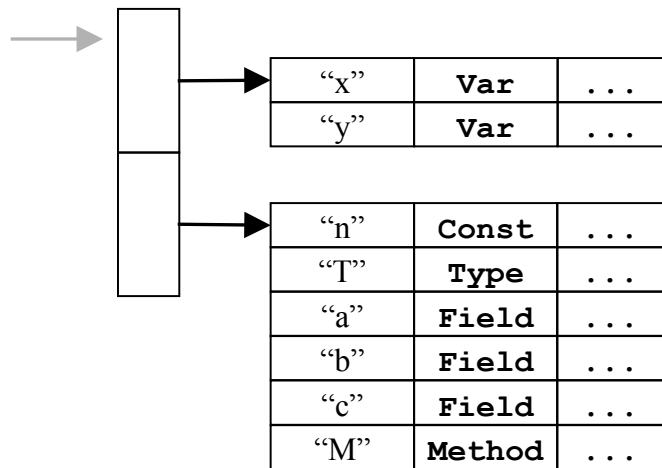
В примера се използва стек за всяка различна хеш стойност.

Символната таблица: стек от хеш таблици

Декларации

```
const int n = 10;  
class T { ... }  
int a, b, c;  
void M () { ... }
```

получава се следната стек от хеш таблици

- ❖ бързо търсене;
- ❖ лесно добавяне на нов елемент;
- ❖ лесна обработка на вложена блочна структура;
- ❖ загуба на реда на деклариране;

Символни записи

Всяко декларирано име се съхранява в символен запис.

Видове символи:

- ❖ Константи;
- ❖ Глобални променливи;
- ❖ Полета;
- ❖ Аргументи на метод/функция;
- ❖ Локални променливи;
- ❖ Типове / класове;
- ❖ Методи / функции;
- ❖ Програми;
- ❖ и др.

Символни записи

Необходима информация за обектите:

- ❖ За всички символи   име, вид символ, тип;
- ❖ Константи   стойност;
- ❖ Аргументи на метод   адреси (ред на декларация);
- ❖ Локални променливи   адрес (ред на декларация);
- ❖ Методи   брой на арг. и лок. променливи, ...;
- ❖ ...

Структура на символната таблица

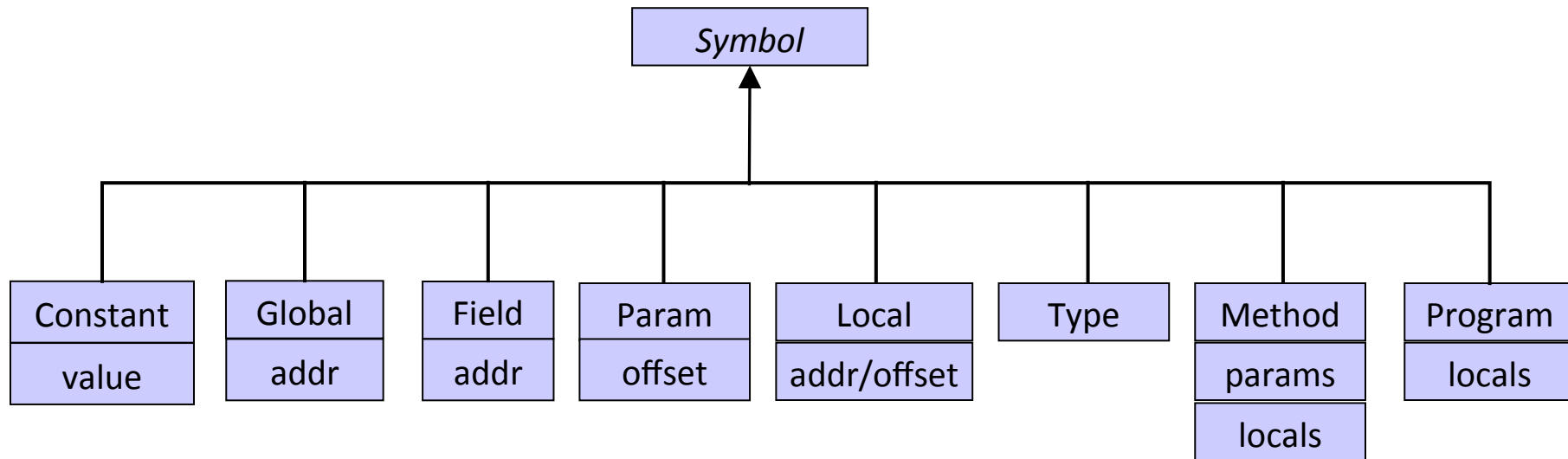
Важно е да се обърне внимание, че структурата на символната таблица зависи от:

- ❖ Синтактичната структура на входния език;
- ❖ Семантиката на входния език;
- ❖ Начинът на реализация на компилатора;
- ❖ Генерацията на код от ниско ниво;

Ще бъдат разгледани основните концепции, използвани в структурирането на символните таблици, както и символната таблица подобна на тази в демонстрационния проект.

Възможна ОО йерархия

Тази организация предполага преобразуване на типове. Например:

```
Symbol s = Table.Find("x");  
if (s is Argument) ((Argument)s).addr = ...;  
else if (s is Method) ((Method)s).args = ...;  
...  
}
```

Може да се използва неийерархична структура: цялата информация се съхранява в един клас/структура.

Нейерархична структура

```

class Symbol {
  public enum Kinds {Const, Global, Field, Par, Local, Type, Meth, Prog }
  Kinds      kind;
  string     name;
  Symbol     type;
  int        val;           // за Const: стойност
  int        addr;        // за Par, Local: адрес / отместване
  Symbol[]   params;     // Method: формални параметри (за удобство те също
                          // се включват в таблицата)
  Symbol[]   locals;    // Method: параметри & лок. пром.;
                          // Prog: символна таблица на програмата
}

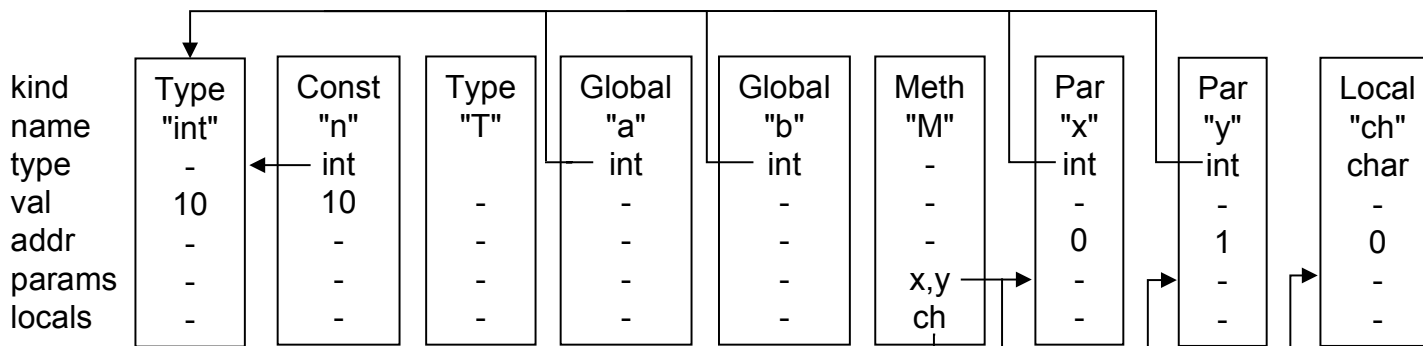
```

Пример

```

const int n = 10;
class T { ... }
int a, b;
void M (int x, int y)
  char ch;
{ ... }

```


Предекларирани (вградени) имена

Какво може да се предекларира:

- ❖ Променливи (основно глобални);
- ❖ Класове;
- ❖ Типове;
- ❖ Константи;
- ❖ Методи;
- ❖ Могат да се предекларират елементи, които езика не позволява да бъдат дефинирани;
- ❖ и други, които биха били полезни за използване;

Предекларирани (вградени) имена

Предекларирането се използва за да:

- ❖ “олекоти” граматиката на входния език;
- ❖ даде базисно ниво, което директно е готово за използване;
- ❖ предостави елементи, които не е необходимо програмистът да дефинира преди да използва;

Предекларираните имена могат да се обработват:

- ❖ като елементи на символната таблица от ниво 0 (Universe);
- ❖ като ключови думи;

Обработка на предекларирани имена

Предекларираните имена като ключови думи

Изискват специална обработка:

```
Type<↑type> = 'int'      (. type = Table.IntType; .)
  | 'string' (. type = Table.StringType; .)
  | ...
  | Ident. (. var s = (TypeSymbol) Table. GetSymbol(token.value);
           type = s.type; .)
```

Предекларираните имена като елементи на символната таблица

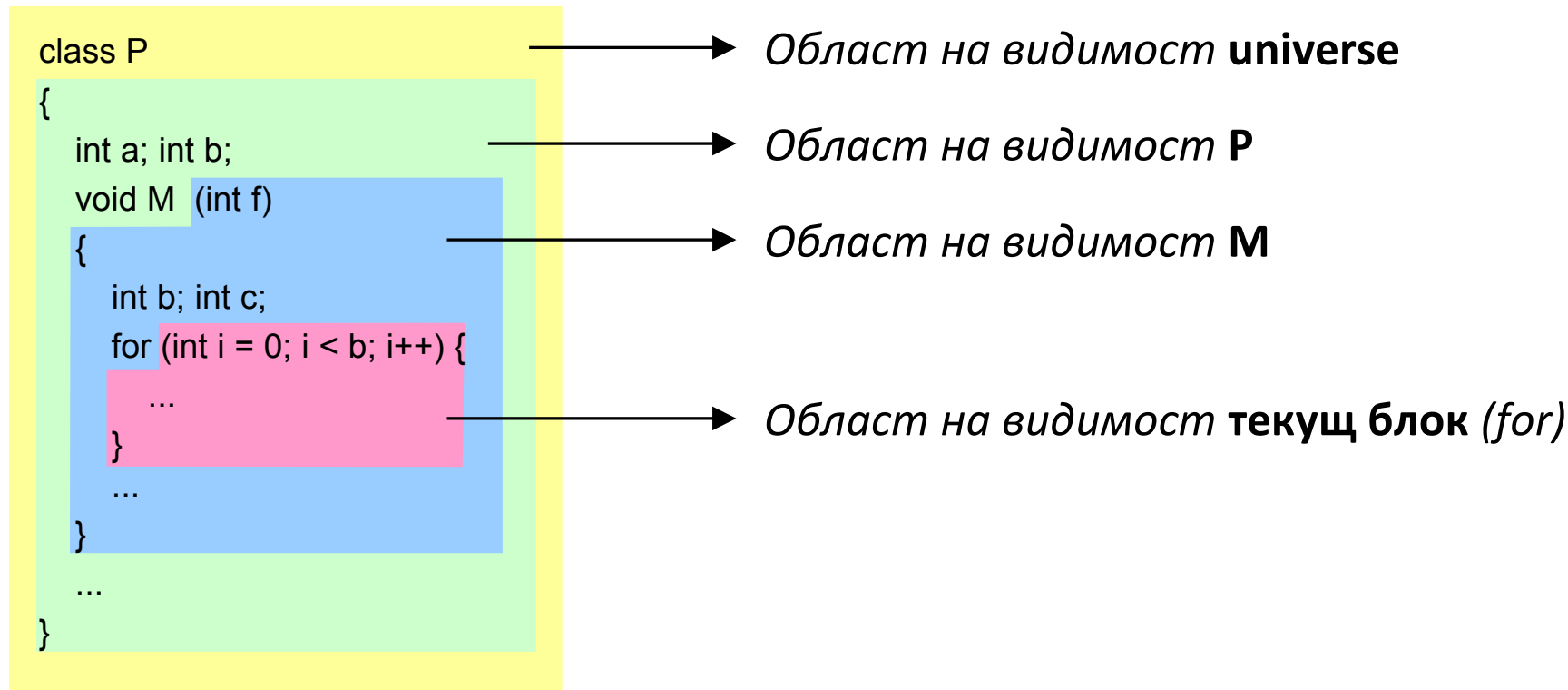
```
Type<↑type> = Ident.      (. var s = (TypeSymbol) Table.GetSymbol(token.value);
                           type = s.type; .)
```

- ❖ не изискват специална обработка
- ❖ типовете може да се припокриват (int може да се предекларира като потребителски тип)

Област на видимост (Scope)

Област на видимост на име е региона, в който името е валидно

Области на видимост

Видове области на видимост

```
class P
{
  int a; int b;
  void M (int f)
  {
    int b; int c;
    for (int i = 0; i < b; i++) {
      ...
    }
    ...
  }
  ...
}
```

Синтактично Вложени Области

„Синята“ област на видимост е вложена в зелената. В първия пример тя е синтактично вложена. Във втория пример имаме същото/подобно вложение, но то не е поради чисто синтактичната вложеност на конструкциите на метода M и класа P, а поради допълнително дефинирани правила за вложеност на различните области (в случая идентификаторите дефинирани в класа са видими в тялото на метода от този клас.

```
interface
class P
{
  int a; int b;
  void M(int f);
  ...
}
implementation
void P::M(int f)
{
  int b; int c;
  for (int i = 0; i < b; i++) {
    ...
  }
  ...
}
```

Семантично Вложени Области

Видове области на видимост – статична

```
// Тази C програма демонстрира статичната видимост на областите
// (static scopes)

#include <stdio.h>
int x = 10;

// Тази функция се извиква от g()
int f()
{
    return x;
}
```

Видове области на видимост – статична

```
// g() има своя собствена променлива с име x.  
// Функцията извиква f()  
int g()  
{  
    int x = 20;  
    return f();  
}  
  
int main()  
{  
    printf("%d\n", g()); // Отпечатва 10  
    return 0;  
}
```


Видове области на видимост – динамични

```
// Понеже динамичните области на видимост не са често  
// срещани в езиците за програмиране, тук ще използваме  
// "C" подобен псевдокод за нашия пример.  
// Тук резултата, който ще се отпечата ще бъде 20, ако езика  
// е с динамични области на видимост (dynamic scopes).
```

```
int x = 10;
```

```
// Извиква се от g()
```

```
int f()
```

```
{
```

```
    return x;
```

```
}
```

Видове области на видимост – динамични

```
// g() има собствена променлива с име x и извиква f().  
// Във f ще бъде видима точно тя, защото при динамичните  
// области на видимост има значение последователността на  
// изпълнението, а не статичното синтакт. влягане на областите.  
int g()  
{  
    int x = 20;  
    return f();  
}  
  
main()  
{  
    printf(g()); // Отпечатва 20  
}
```


Видове области на видимост – динамична

```
# Тази програма на perl демонстрира dynamic scopes.  
$x = 10;  
sub f  
{  
    return $x;  
}  
sub g  
{  
    # Понеже използваме local то x използва dynamic scopes.  
    local $x = 20;  
    return f();  
}  
print g()."\n"; # Отпечатва 20  
print f()."\n"; # Отпечатва 10
```


Въпроси?
arenev@uni-plovdiv.bg